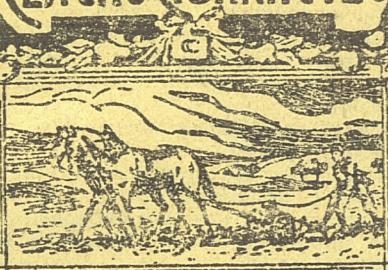

ПОПУЛАРНА ЗЕМЛЕДЕЛСКА БИБЛИОТЕКА

СЕЛСКО СТОПАНСТВО

Редактират:
Г.С.Клебаров — и — М.Стоев

Упътвания за правилното
засаждане на общинитъ

дръвчета.

УНИВЕРСИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

отъ

П. Буббовъ.

(съ 5 фигури въ текста)

КНИЖКА

36

Книгоиздателство
„АГРАРИЯ“ — София

ЦЕНА

15

До сега сж излѣзли следнитѣ кѣжки: Цена лева

1. Потрѣбни ли сж на земледѣлца знания по земледѣлие? (изчерпана) 3.—
2. Какъ трѣбва да уреди земледѣлца стопанството си, за да бжде то доходно? 8.—
3. Какъ да запазимъ влагата въ почвата? (II поправено издание) 4.80
4. Какво трѣбва да знае земледѣлца при развъждането и отгледването на добитъка? 5.—
5. Кръмно цвекло. Неговото отгледване, запазване и използване. (II поправено и допълнено издание) 3.50
6. Какъ да направя добитъка си по-доходенъ? 6.—
7. Изборъ на прѣчки за ново лозе и посаждане-то имъ (II издание) 5.—
8. Какъ да уреди овощната си градина? 7.—
9. Какво трѣбва да знае земледѣлца, преди да почне да строи сгради въ стопанството си? 6.50
10. Какъ се поправятъ развалени вина? 4.—
11. Зименъ и пролѣтенъ фий. (Второ из (II дание) 3.50
12. Разумно развъждане, отгледване и хранене на домашнитѣ птици (Трето допълнено издание) 8.—
13. Какъ да си направя ново лозе? (Трето издание) 3.—
14. Какъ мога да добия отъ пчелитѣ си по-голямъ доходъ? (Трето допълнено издание) 8.—
15. Какви орждия и машини трѣбва да си набави земледѣлецътъ? 6.—
16. Какъ да основемъ въ нашето село скотовѣдно дружествъ? 4.—
17. Засаждане и отглеждане овощни дръвчета въ двора (II издание) 4.—
18. Какъ да си построя ефтино, удобно и хигиенично жилище? (Съ 34 рисунки, планове и изгледи) 6.—
19. Приготовление на ракии, коняци, вермүти и ликьори 8.—
20. Разумно хранене на домашнитѣ животни 10.—
21. Люцерната 4.—
22. Развъждане отгледване и използване на свинята 8.—
23. По-важитѣ болести и неприятели по житнитѣ растения у насъ и борбата съ тѣхъ 6.—

Популярна Земледѣлска Библиотека

«Селско Стопанство».

Ун. библиотека
ПЛОВДИВ

Инв. № 2666

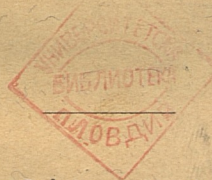
1946

Книжка 36

Упѣтвания за правилното засаждане
на овощнитѣ дръвчета.

Отъ

П. Буббовъ.

(Съ 5 фигури въ текста).

Книгоиздателство „Агрария“

София, Площадъ „Солунъ“ № 1.

СЪДЪРЖАНИЕ.

1. Кога трѣбва да се засаждатъ овощнитѣ дръвчета?

II Приготовление на дръвчето за засаждане

1. Обрѣзване на коренитѣ.

2. Съкратяване на коренитѣ.

III. Засаждане на дръвчето.

1. Потапяне на коренитѣ въ каша.

2. На каква дълбочина да се засади дръвчето?

3. Отъ коя страна на кола да се постави дръвчето?

4. Заравяне на дръвчето.

5. Превързване на дръвчето за кола.

IV. Запазване на новопосаденитѣ овощни дръвчета.

1. Запазване отъ човѣка.

2. Запазване отъ четверноги животни

3. Запазване отъ голѣми птици.

V. Снабдяване на новопосаденитѣ дръвчета съ етикети.

V, № 338

1. Кога трѣбва да се засаждатъ овощнитѣ дръвчета?

По въпроса, кога трѣбва да засаждаме или пресаждаме овощнитѣ дръвчета, дали презъ есенята или пролѣтѣта, е писано иговорено много. За да отговоримъ право на този въпросъ, трѣбва, преди всичко, да си разяснимъ вървежа на зарастването на едно новопосадено дръвче. тъй като при това зарастване има много причини, които оказватъ влияние.

При изкопването на дръвчето отъ земята, му се нанасятъ тежки рани, отъ които се поставя въ зависимостъ цѣлиятъ му животъ. То изгубва много голѣма частъ отъ нежнитѣ си и най-важнитѣ при приемане на хранителнитѣ вещества и водата отъ почвата, коренчета и коренни връхчета, които се изкъсватъ и оставатъ въ почвата. Освенъ това, дръвчето претърпѣва още едно по-голѣмо нараняване при съкратяването и рѣзането на нараненитѣ корени преди посаждането му.

Тъй като дръвчето приема всичкитѣ си хранителни вещества. съ изключение само на вжглорода, отъ почвата, то като го посадимъ и поставимъ на новото му мѣсто, въ него се пробужда на ново сила за животъ и то започва да образува нови коренчета. На това мѣсто, гдето сж рѣзани и наранени коренитѣ при съкратяването имъ, се образува единъ кръгъ (венецъ) отъ калусъ, отъ който се развиватъ коренчетата. Докато още не сж се образували нови коренчета, дръвчето е принудено да се подържа и съществува само отъ онази вода, която се приема изъ почвата презъ гладкоотрѣзанитѣ рани на коренитѣ му. Засъхналитѣ или загнили рани не могатъ да доставятъ на дръвчето вода; само свежитѣ, на ново и гладко отрѣзанитѣ рани на коренитѣ сж въ състояние да извършатъ тази работа. Отъ тукъ се поражда нуждата да се обрѣжатъ и загладятъ добре съ остъръ ножъ ранитѣ на коренитѣ на дръвчето. което ще се посажда. Това трѣбва да стане веднага и непосредствено преди посадяването му.

Коренитѣ на едно новопосадено дръвче се нуждаятъ, освенъ това, още отъ извест

но време, за да привикнатъ на новото си мѣсто. Това време е толкова по-дълго, колкото по-чужди и по-разнородни сж качества на почвата, на която дръвчето е расло по-напредъ. Отъ друга страна пъкъ и прѣстѣта има нужда отъ известно време, за да се улѣгне.

Ако посадимъ едно дръвче на есенъ, прѣстѣта до настѣпването на зимата има достатъчно време да се улѣгне добре на коренитѣ; тогава времето обикновено е по-влажно и дръвчето може презъ ранитѣ на коренитѣ си да си насмучи достатъчно вода. Макаръ едно посадено презъ есенъта дръвче да не може всѣкога до настѣпване на зимата да образува калусъ и да започне да пуца нови коренчета, то презъ пролѣтѣта, ако условията сж нормални, образува нови коренчета, започва да подкарва и се е вече прихванало. Такъвъ е вървежа на прихващането (зарастването) при едно новопосадено дръвче презъ есенъта при силна и топла почва и при добри климатически условия.

Въ тежка, влажна почва и при сурови климатически условия. презъ една мокра зима ранитѣ на коренитѣ на посаденото презъ

есенята дървче могат да почернѣятъ и да загинатъ, дървчето нѣможе тогава да си насмучи нужната вода презъ пролѣтѣта и загинва.

При пролѣтното садене, дървчето нѣма достатъчно време да привикне на новитѣ почвени условия; то трѣбва много бърже, а при това да образува едновременно и калусъ и коренчета, защото иначе ще изсъхне. Отъ друга страна, прѣстѣта около коренитѣ още не се е добре олегнала. Така, че на посаденото дървче сенагрупватъ за едно кжсо време много работи и то, ако нѣма достатъчно влага, лесно загинва. Ако почвата е влажна, ако пролѣтѣта е дъждовна, то прихващането става лесно, но ако пролѣтѣта е суха и почвата лесно изсъхва, пролѣтното садене обикновено излиза несполучливо.

Отъ казаното по-горе излиза, че и есенното и пролѣтното засаждане на овощнитѣ дървчета си иматъ своитѣ преимущества и недостатъци. Дали есенно или пролѣтно време да садиме овощнитѣ дървета, ще зависи отъ свойствата на почвата и отъ климата на даденото мѣсто. *При топла и не много влажна (умѣрена) почва и благоприятенъ*

климатъ, дърветата трѣбва да се садятъ презъ есенята, когато при тежка и студена почва и суровъ климатъ, това трѣбва да става презъ пролѣтѣта и то презъ този месецъ, презъ който дърветата започватъ да се развиватъ (да покарватъ).

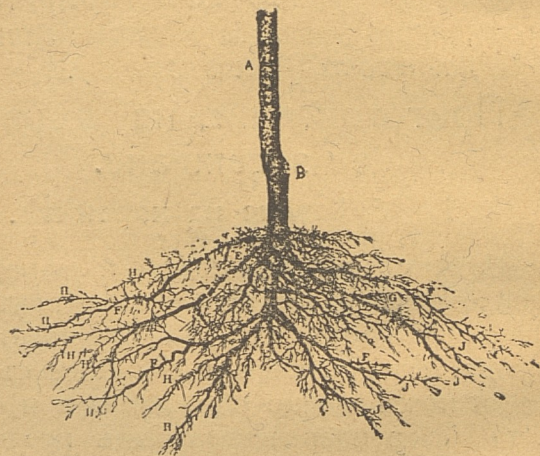
II. Приготовление на дърветата за засаждане.

1. Обрѣзване на коренитѣ.

И при най-старателно и внимателно изкопване на едно дървче, все пакъ коренитѣ му се повреждатъ. Тѣ получаватъ тежки рани. Всичко повредено трѣбва съ единъ остъръ ножъ гладко да се отреже и отстрани, тъй като повредената частъ представлява мъртва тъканъ, която гние въ земята и предава гниенето и върху здравитѣ части на дървото. Но поражда се въпросътъ, какъ трѣбва да се изрѣжатъ нараненитѣ корени?

Нараненитѣ корени трѣбва да се рѣжатъ така, щото отрѣзътъ да стои перпендикулярно къмъ осѣта на рѣзания корень (фиг. 1). тъй като само тогава ще се образува по-малка повърхностъ на отрѣза и за-

растването на такава една по малка рана става по-скоро и по-лесно; за нейното зарастване дръвчето ще изразходва по-малко резервни

Фиг. 1. Обрѣзване коренитѣ на овощнитѣ дръвчета. Означенитѣ съ J чъртички показватъ направлението, което трѣбва да се даде на отрѣзитѣ при правилното обрѣзване на коренитѣ, когато означенитѣ съ Н чъртички показватъ неправилни отрѣзи, които затрудняватъ заздравяването на ранитѣ.

хранителнитѣ вещества, отколкото при по-големитѣ рани, направени чрезъ наклоненъ отрѣзъ. Въ такъвъ случай, дръвчето ще боледува и по-малко. Образуването на новитѣ

коренчета при по-голъма или по-малка рана ставатъ по единъ и сѣщи начинъ, само че при по-големитѣ рани то става по-бавно.

На каква дължина трѣбва да се оставятъ керенитѣ при съкратяването имъ? — При обрѣзването, коренитѣ трѣбва по възможностъ да се запазятъ и да се оставятъ по-дълги, защото въ тѣхъ именно сѣ натрупани резервнитѣ вещества, отъ които после ще се образуватъ нови корени. Колкото повече съкратяваме коренитѣ, толкова по-малко резервни вещества ще останатъ и следователно, толкова по-трудно ще се образуватъ нови корени. Затова, при саденето на едно дръвче, *трѣбва да се отстранятъ само болнитѣ и повредени части на коренитѣ.*

Дръвчетата, които сѣ претърпѣли единъ дълъгъ транспортъ, трѣбва веднага слеъ обрѣзването на коренитѣ имъ, да се потопятъ въ вода, кждето да престоятъ 12—24 часа, за да се насмучатъ добре и тогава да се засаждатъ.

2. Съкратяване на короната.

Съ намаление органитѣ на дръвчето, съ които то взима храната и водата отъ поч-

вата, естествено е, то не може вече да храни и поддържа същото количество пжпки въ короната си, колкото е хранило и поддържало по-рано, преди повреждането и съкратяването на коренитѣ. Следователно, за да може да се поддържа пакъ равновесие между коренитѣ и короната, става нужно да се направи едно съкращение на короната.

Коренитѣ и короната на дръвчето въ този случай могат да се уподобятъ на една гостилница, на която се готви напр. въ 10 сждове и отъ тѣхъ се хранятъ 60 постоянни абонати. При дръвчето коренитѣ сж сждоветѣ за готвене, а пжпкитѣ по клонитѣ на короната сж абонатитѣ. Ако по една или друга причина два отъ готварскитѣ сждове случайно се пробиятъ и въ тѣхъ не може вече да се готви, тогава храната, приготвявана само въ останалитѣ 4 здрави сждове, не е вече достатъчна да изхрани всичкитѣ 60 души абонати. Следователно, една частъ отъ абонатитѣ, съответна на повреденитѣ сждове — 25 души — трѣбва да отидатъ и търсятъ храната си другаде.

Така е и съ дръвчето — щомъ се намаляватъ коренитѣ, които черпятъ храната,

трѣбва да се намалятъ и пжпкитѣ, които сж се хранѣли посрѣдствомъ тѣхъ.

Коронитѣ на орехитѣ и кестенитѣ въобще не трѣбва да се рѣжатъ, защото тѣ не могатъ да понасятъ рѣзането. Коронитѣ на костилковитѣ овошни дръвчета (зарзали, праскови, сливи, череши и др.) трѣбва да се рѣжатъ веднага при саденето имъ, тъй като при тѣзи дървета пжпкитѣ къмъ основата на клонитѣ имъ, ако не се рѣжатъ още презъ първата година следъ насаждането имъ, изоставатъ, непокарватъ и умиратъ; съ рѣзането и съкратяването на клонкитѣ, обаче, тѣ се принуждаватъ да покаратъ.

Коронитѣ на ядковитѣ овошни дръвчета, (ябълки, круши, дюли и др.) трѣбва тоже да се рѣжатъ веднага при посаждането имъ, тъй като новопосаженото дръвче едва може съ намалѣлата си коренна система да поддържа сжщата предишна коронка. Въ случай че презъ лѣтото стъ оставенитѣ пжпки по клонкитѣ се развиятъ само кжси филизчета, то на следната пролѣтъ тѣ нѣма да се рѣжатъ; тукъ ние не трѣбва да гледаме толкова на формата на короната, колкото на усиляването ѝ. Рѣзането тогава ще се пред-

приеме чакъ на третата пролѣтъ, т. е. презъ пролѣтъта на втората година следъ посаждането.

Но когато условията спомагатъ дръвчето скоро да се прихване и да даде силенъ приръстъ още презъ лѣтото на посаждането, тогава, естествено е. на следната пролѣтъ то ще трѣбва да се рѣже.

III. Засаждане на дръвчето.

1. Потопяването на коренитѣ въ каша.

Следъ като се орѣжатъ коренитѣ и се посъкрати короната на дръвчето, трѣбва да се потопятъ коренитѣ му въ разтворъ (каша) отъ компостъ и говежди лайна, защото е доказано. че посаденитѣ дръвчета по-добре и по-лесно образуватъ корени, ако последнитѣ сж обвити еъ единъ топълъ хранителенъ слой. Още старитѣ хора сж знаели това — при посаждането на дръвчето тѣ разпрѣсква-ли по една шепа ечмени зърна между коренитѣ му; ечменитѣ зърна като започнатъ да кълнятъ отъ влагата на почвата, образуватъ една благоприятна за развитието на коренитѣ топлина, а следъ прокълняването, като за-

почнатъ да гниятъ, образуватъ отлична храна за дръвчето.

Едно време въ Вюртембергъ (Германия) се билъ прочулъ единъ човѣкъ, който пжтувалъ изъ цѣлата страна и садилъ овощни дръвчета съ гаранция за прихващането имъ. И, действительно, указало се, че всички посаждани отъ него дръвчета се прихващали. За забелѣзване е, обаче, че този човѣкъ, когато е посаждалъ дръвчетата. не позволявалъ никому да гледа какво прави. Това обстоятелство накарало хората да се заинтересуватъ и узнаятъ неговитѣ тайни. Тѣ извадили едно засадено отъ този прочутъ човѣкъ дръвче и намѣрили, че всичкитѣ подебели и по силни корени на дръвчето били обвити съ вълнени парцалчета — единъ топълъ и богатъ на хранителни вещества материалъ.

Въ всѣки случай трѣбва да се предпочитатъ потопяването на коренитѣ на дръвчетата въ каша отъ компостъ и говежди лайна, защото тази каша по-добре може да проникне между коренитѣ и да обвие всичкитѣ. Тази работа трѣбва да се счита като една отъ необходимитѣ при саденето на дръвчетата.

2. На каква дълбочина да се засади дръвчето?

При всъщо растящо дърво има едно определено място, гдето надземният и подземният растеж се отделят ясно един от друг; това място се нарича *животен възел*. Той се познава по цвята на кората: кората на надземното дърво е зелена, когато онази на корена е бяла, жълтеникава или червеникава. Това място на дървото, гдето се срещат тези две кори на надземната и подземната част, е много чувствително, и дойде ли то по-дълбоко въ земята, отколкото е било по-рано, дървото страда много.

Ако погледнем животния възел на едно от семе изникнало и още не засадено на постоянно място дръвче, ще видимъ, че той се намира 2—3 см. подъ повърхността на почвата, затова, когато се сади едно дръвче, трѣбва да се внимава, щото животният му възел да не дохожда по-дълбоко отъ 2—3 см. въ почвата, т. е. дръвчето да дойде въ почвата пакъ на такава дълбочина на каквото е било по-рано.

Това е много важно и трѣбва добре да

се съблюдава. То, макаръ и на пръвъ погледъ да се вижда много просто, на практика обаче доста мъчно се прилага, защото се знае, че рохката пръст, която се хвърля върху коренитѣ, следъ време ще се слегне. А много мъчно е да се предвиди до колко ще се слегне пръстътъ, за да се вземе точно предвидъ. Ето защо, при саденето на едно дръвче, *въ дупката, въ която ще се посади то трѣбва да се тури тъкмо толкова пръст колкото е изкопано изъ нея* — ни повече ни по-малко. Това е единственото средство, за да се избѣгне засаждането на дръвчетата по дълбоко, отколкото е нужно.

Често пжти, обаче, дръвчетата се садятъ по-плитко отколкото е нужно. Това има пакъ тази лоша страна, че коренитѣ оставатъ много-плитко и дръвчето страда отъ суша (оголенитѣ корени изсъхватъ) или пакъ отъ горнитѣ корени се образуватъ много издънки.

При дълбокото садене, на една частъ отъ стеблото, която е привикнала на въздуха и свѣтлината, дохожда въ земята и съ това се поставя въ едно незгодно положение, вслѣствие на което движуниятъ се нагоре сокъ се възпира. Това възпиране на сока може да

отиде до тамъ, щото отъ тази частъ на стеблото да израстатъ на долу корени а нагоре клонки — издънки. Това сж признацитъ на дълбокото садене.

Вследствие на по-дълбокото засаждане, дървото страда много чувствително. Короната на такова дърво не може да се развие добре, то цъвти, но не може да завърже, напада се отъ всевъзможни болести: при ядковитъ — ракъ, а при костилковитъ — смоло течение. Дълбокопосаденитъ дървета сж освенъ това, много чувствителни къмъ мразъ. Има много дръвчета, а и цъли градини у насъ, които страдатъ отъ дълбоко садене.

3. Отъ коя страна на кола да се постави дръвчето?

Друга една важна работа, на която трѣбва да се обърне внимание при посаждането на дръвчето, е отъ коя страна на кола да се постави то. Когато посаждаме дръвчета край пжтища, тѣ трѣбва да се поставятъ така, че колътъ да дойде къмъ пжтя, а дръвчетата да останатъ на противоположната на пжтя страна; по такъвъ начинъ, колътъ ще запаз-

ва дръвчето отъ повреди при движението на кола по пжтя. На насаденитъ по нивитъ дръвчета колътъ служи сжщо така за запазване отъ повреждане чрезъ плуга. За по-голѣма сигурностъ на много мѣста, на дръвчета по нивитъ се поставятъ по два кола — тогава не може да стане никаква повреда при орането.

Тамъ, гдето се има опасностъ отъ измръзване презъ зимата. дръвчето при посаждането, се поставя отъ къмъ северната страна на кола. Последниятъ засенчава стеблото на дръвчето отъ слънцето и го запазва отъ измръзване. Известно е, че всѣка течностъ отъ топлината малко или много се разреждава и че редкитъ течности замръзватъ по-лесно и при замръзването увеличаватъ обема си. Съ заесеняването, вследствие понижаване на температурата и други нѣкой условия, сокътъ на дръвчето постепенно почва да се сгъстява и зимата го заварва съ сгъстенъ сокъ, който трудно замръзва.

Зиме, обаче, при ясни и топли слънчеви дни, ако стеблото на дръвчето се огрѣва отъ слънцето, то се стоплюва и сокътъ въ него се разрѣждава и даже раздвижва. Но по-неже презъ ѣсва време нощитъ сж много

студени, разрѣдениятъ сокъ на дръвчето замръзва, а като замръзне, увеличава обема си и дръвчето измръзва. Замръзването на сока става въ всѣка клетка и, при увеличаване на обема му, стенитѣ на клеткитѣ се разкъсватъ, съединението между клеткитѣ, чрезъ което става движението на сока отъ клетка въ клетка, се нарушава и органитѣ на дръвчето умиратъ — измръзватъ. При засенчването или по-право, при затулването на дръвчето отъ слънчевитѣ лъчи съ кола се избѣгва неговото стоплюване, разрѣдяването на сока и измръзването му.

Въ мѣста, които сж изложени на силни вѣтрове, дръвчетата се поставятъ така, че колътъ да остане къмъ тази страна, отъ кждето иде вѣтъра.

4. Заравянето на дръвчето.

Когато се заравя дръвчето, единъ работникъ трѣбва да го държи на такава височина въ дупката(трапа), на каквато, споредъ горното разяснение, трѣбва да бжде, а именно тъй, че коренитѣ му да дойдатъ тъкмо подъ повърхността на земята, близо до кола и

то отъ тази му страна, отъ къмъ която, съобразо мѣстнитѣ условия, трѣбва да бжде. Другъ работникъ въ това време заравя коренитѣ съ прѣстѣта. Тукъ трѣбва да се внимава добре, щото коренитѣ да заематъ пакъ такова положение, каквото сж имали по-рано, да се оправятъ добре съ ржце, да не се оставятъ да се увиватъ и вплитатъ едни съ други. По-добрата и дребна прѣстъ трѣбва съ ржце да се натѣпчи върху коренитѣ, като се гледа да не оставатъ помежду тѣхъ праздни пространства. Разтрѣсването на дръвчето при заравянето му съ прѣстѣта, което често се практикува, не е за препорѣчване, защото се изкъсватъ много отъ коренчетата, а освенъ това, тѣ немогатъ да се оправятъ по такътъ начинъ тъй добре, както това може да стане съ ржце.

Ако саденето се предприема презъ есента, което настоятелно препорѣчваме, то прѣстѣта около дръвчето трѣбва да се прѣтѣпчи съ крака, безъ да се полива. Ако, обаче, саденето се извърши презъ пролѣтъта, прѣстѣта, безъ да се притѣпква съ крака, се полива добре съ вода, вследствие на което тя сама се слѣга и притѣга къмъ коренитѣ.

При поливането трѣбва да се внимава водата да не се налива близо до дрѣвчето и отъ високо, за да се не измие отъ коренитѣ кашата отъ компоста и лайната, въ която пре-дварително сме ги потопили.

Насаденитѣ късно презъ есенъта дрѣвчета не трѣбва да се поливатъ съ вода, защото скоро ще настанатъ мразоветѣ, а намокрената земя, както е известно, ще измръзнѣ много силно. Следъ това, прѣстѣта около дрѣвчето се издига въ видъ на ямичка, за да се задържа водата въ време на поливане или когато вали дѣждъ.

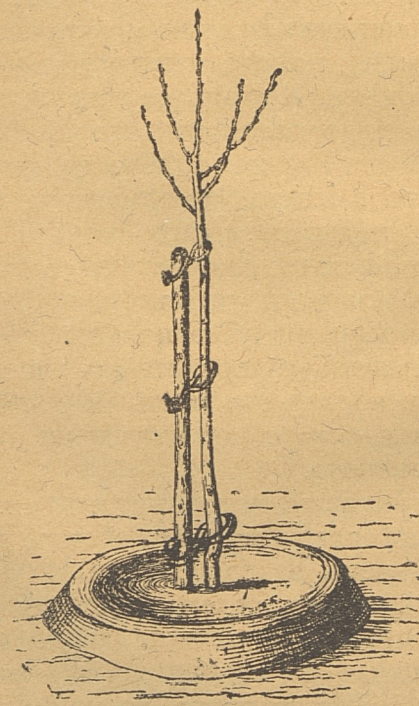
Изкопаната изъ дупката прѣстѣ трѣбва сега внимателно така да се прибере, че да не остава нищо отъ нея разпилѣно наоколо. Това е необходимо, защото иначе, ако се не прибере всичката, следъ нѣколко време когато натрупаната около дрѣвчето прѣстѣ се слѣгне, дупката ще остане незапълнена и корѣвитѣ на дрѣвчето ще останатъ плитко заровени. Тамъ сжщо трѣбва да се внимава да се не взема и отъ околната непринадлежаща къмъ дупката прѣстѣ, защото тогава пѣкъ неволно ще посадимъ дрѣвчето по-дълбоко, отклкото трѣбва.

5. Превързване дрѣвчето за кола?

Следъ извършване на изброенитѣ до тукъ работи, пристѣпва се къмъ прерѣзването на по-високитѣ колове и превързването на дрѣвчето за тѣхъ. Колѣтъ се прерѣзва на височина тѣкмо подъ разклонението на короната на дрѣвчето. Той не трѣбва да отива по-нагоре отъ това мѣсто. На дрѣвчето е достатѣчна тази подкрепа, която колѣтъ ще даде само на стеблото му. Ако колѣтъ се остави да влиза въ короната, то съ това повече ще навредимъ на дрѣвчето, отлолкото да му помогнемъ: клоноветѣ на короната отъ вѣтъра ще се търкатъ у издадената частъ на кола и ще се разраняватъ, а това ще има лоши послѣдствия за дрѣвчето.

Дрѣвчето трѣбва да се превърже за кола, защото то е още слабо и най-слабиятъ вѣтрецъ е достатѣченъ да го разклати. И тукъ, сжщо така трѣбва да бждемъ доста внимателни, защото *трѣбва да се знае точно гдето и по какъвъ начинъ да се върже*. Ако вържемъ дрѣвчето много стегнато, то не ще може да се слегне, заедно съ прѣстѣта, а ще се увеси на кола, коренитѣ му ще изпъкнатъ

изъ подъ слѣгналата се прѣстъ и ще останатъ открити. Ето защо, дръвчето трѣбва да се върже най-напредъ хлабаво и то по

Фиг. 2. Правилно превързано за кола дръвче.

такъв начин, че връзката, която се прави в форманалѣгнал осемъ ∞ (ф. 2) да стои на дървото по-високо, а на кола по-ниско. тъй че, когато се слегне прѣстъта да може и дръвчето да се движи с нея надолу. От неслѣблюдаването на това всѣка година у нас пострадва т много новонасадени дръвчета, оставатъ като овесени на кола а прѣстъта

слѣга надолу и коренитѣ поради това оставатъ много плитко; вследствие на което измръзватъ или изсъхватъ.

Превързването на дръвчето за кола става съ три връзки, отъ които първата се поставя близо надъ животния възелъ, втората—въ срѣдата на стеблото и третата—на 5—10 см. подъ горния край на кола.

Най-после, следъ превързването на дръвчето, стеблото му се намазва съ смѣсъ отъ варъ и говежди лайна, което, предприето следъ есенното посаждање, има за целъ да предпазва дръвчето отъ измръзване презъ зимата, тъй като бѣлата мазилка не позволява стоплюването на стеблото отъ слънчевѣтъ лъжи. При засаденитѣ презъ пролѣтъта дръвчета, това намазване ги предпазва отъ силното изпаряване на влагата презъ кората на стеблото.

IV. Запазване на новопосаденитѣ овощни дръвчета.

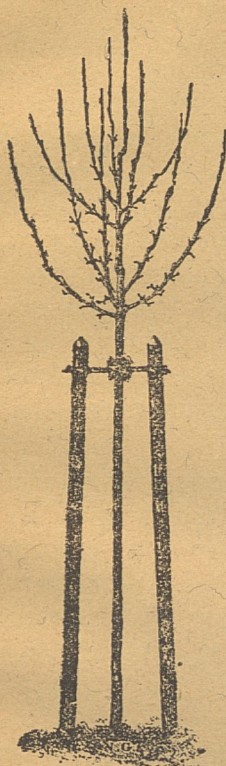
Грижитѣ за запазване на новопосаденитѣ овощни дръвчета трѣбва да бждатъ двойно по-голѣми, отколкото на по-отдавна на-

саденитѣ такива. Тѣ трѣбва да бждатъ запазени отъ човѣка, отъ четверногитѣ животни и отъ голѣмитѣ птици.

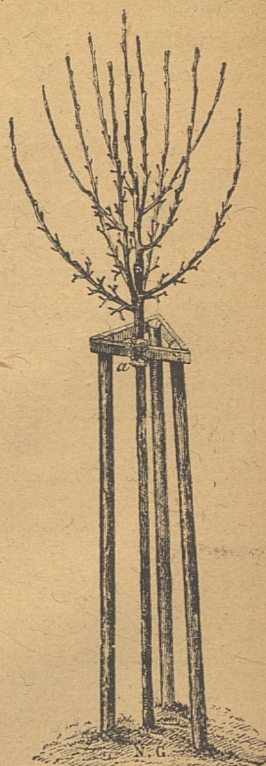
Запазване отъ човѣка.

Човѣкътъ е най-голѣмия неприятель на дръвчетата. Голѣми повреди на засаденитѣ въ нивитѣ овощни дръвчета наниса орачътъ съ плуга или оралото. Ранитѣ, направени на дръвчетата при оренето, иматъ много лоши послѣдствия, тъй като въ този случаи дръвчетата се нараняватъ на близо до животния вжзелъ — най-чувствителното имъ мѣсто. А известно е че ранитѣ сж входнитѣ мѣста на всевъзможнитѣ болести и неприятели. Запазването на дръвчетата отъ плуга и оралото става като се забиятъ до всѣко дръвче отъ всѣка страна, отъ гдето ще минава браздата, по единъ здравъ колъ високъ 1 м. и наведенъ къмъ браздата.

По-трудно е запазването на дръвчетата, които сж посадени покрай пжтищата, отъ повреди, нанисани отъ минаващитѣ коля, особено, когато дръвчетата сж засадени на самото платно на шосето, а не извънъ него

Фиг. 3. Прекрепв не на дръвчето посредствомъ два кола. Мѣстото, кждето е превързано дръвчето, е овито наоколо съ мѣхъ.

Фиг. 4. Запазване на дръвчето посредствомъ упорѣблението на три кола а — мѣстото, гдето дръвчето е превързано

презъ окопа. Ако въ първия случай колътъ се постави отъ къмъ окопа, то той ще пази дръвчето само отъ вѣтъра, но не и отъ колата, За да се избѣгне повредата отъ минаващитѣ кола, колътъ трѣбва да се постави отъ къмъ пѣтя. Но често пѣти и това не е достатъчно, затова, освенъ голѣмия колъ, който се дава на дръвчето, забива се до него, отъ къмъ пѣтя, още по единъ кжсъ колъ на разстояние 1 метъръ отъ първия колъ и 30—60 см. височина, като се постави наведенъ къмъ първия. Още по-добре би било, ако вмѣсто колъ, се забие по единъ голѣмъ камъкъ.

За по-удобното прекрепване на дръвчето и запазването му отъ нараняване, вмѣсто единъ колъ, се употрѣбаватъ два или три, както е показано на фиг. 3 и 4. Мѣстото, където се поставя превръзката на дръвчето, се обвива съ мѣхъ, за да не се обели кората отъ триенето.

2. Запазване отъ животнитѣ

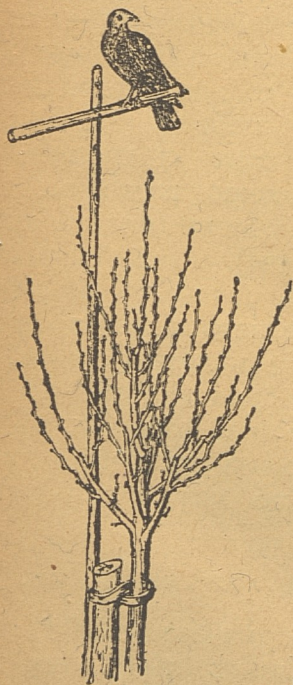
Насаденитѣ дръвчета по ливадитѣ, мериѣ, пасищата и др. мѣста, които не сж

оградени, трѣбва да се запазятъ отъ говедата, козитѣ, овцитѣ, зайцитѣ и свинетѣ. Говедата вредятъ на дървчетата като се чешатъ по тѣхъ и съ това често пѣти не само навеждатъ короната, а отъ силенъ натискъ счупватъ кола заедно съ дръвчето. За запазването отъ подобна повреда нѣма по-сигурно срѣдство отъ това да се забиятъ около дръвчето на еднакво разстояние три 1.20 — 1.50 м. високи колове (освенъ този който е до самото дръвче). и всѣки два кола и се оковатъ единъ съ другъ съ напрѣчни дъсчици. Но тѣзи колове, като запазватъ дръвчето отъ говедата, противъ другитѣ животни като: козитѣ овцитѣ, свинетѣ, зайцитѣ, тѣ не помагатъ. Ето защо, най-добре е, въ такъвъ случай, стеблото на дръвчето да се обвие съ тръни, които да се завържатъ добре.

3. Запазване отъ голѣми птици.

Младитѣ овощни дръвчета страдатъ още и отъ това, че по-голѣмитѣ птици, като гарги, свраки и др., кацатъ много охотно по тънцитѣ клончета на коронкитѣ имъ и гчупятъ. При това забелѣзва се даже, че нѣ

кои отъ тѣзи птици, като кацатъ по младитѣ клончета, кълвятъ имъ пжпкитѣ.

Фиг. 5. Запазване на дръвчето отъ повреда на птицитѣ.

Най-доброто сръдство противъ тѣзи птици е да се избиватъ съ пушка и нѣколко отъ убититѣ да се закачатъ на високъ прѣтъ тукъ-тамъ измежду дръвчетата. Но често пжти и това не помага. За да запазимъ клонкитѣ на дръвчето отъ това зло, по-добре е да създадемъ на птицитѣ поудобно мѣсто за кацане. Това може да се постигне, като на горния край на кола при дръвчето, се закове съ 2—3 пирончена една летвичка, дълга толкова, че да излиза надъ короната. На горния край на летвичката се заковатъ напречно по 1—2 дъсчицитѣ, дълги 15—20 см. Тогава пти-

цитѣ кацатъ на тѣзи дъсчици и оставятъ свободна короната на младото дървче (ф. 5).

V. Снабдяване на новопосаденитѣ дръвчета съ етикети.

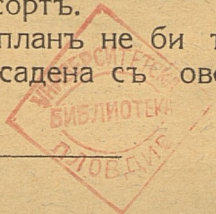
Дръвчетата, които сме посадили на постоянно мѣсто, сж били до това време снабдени съ временни етикети, които сега трѣбва вече да замѣнимъ съ трайни. Това е необходимо, за да знаемъ точно сортътъ на всѣко посадено въ градината овощно дръвче. Етикети се фабрикуватъ въ последно време вътѣ всевъзможни материали и иматъ различни форми. Най-практични, обаче, сж цинковитѣ и алуминиевитѣ етикети. Първитѣ се надписватъ съ специално химическо мастило, което може да се набави отъ всѣка семенарска търговска кжща, а вторитѣ се надписватъ съ обикновенъ моливъ.

Етикетитѣ се окачватъ на дръвчетата съ обгорена тель. Трѣбва, обаче, строго да се внимава да не се вреже тельта въ клончето на което е окаченъ етикета.

Често пжти се случва, че безъ да забележимъ, нѣкой отъ етикетитѣ падатъ или

пъкъ хората съ зло намѣрение ги окжсватъ и съ това ни лишаватъ отъ имената на сортоветъ. Ето защо, не трѣбва да се задоволяваме само съ това, да накачимъ етикети по дръвчетата, а трѣбва едновременно да си направимъ и единъ планъ съ точно обозначение на редоветъ и всѣко дръвче въ тѣхъ, като отбележимъ името на вида и сорта. Тогава и да се изгуби или да се открадне нѣкой етикетъ, ние ще знаемъ точно името на всѣки видъ и сортъ.

Безъ такъвъ планъ не би трѣбвало да се остави никоя засадена съ овощни дръвчета градина.

24. Тръбва ли да горимъ нивитѣ?	4·50
25. Какъ да се защищавамъ предъ мировия съдия безъ адвокатъ	6—
26. Подхранване (кърмене) и поене на пчелитѣ II изд.	6—
27. Изборъ, хранене и гледане на работнитѣ волове	4·50
28. Ръзвитба на лозята. (Съ 20 фигури въ текста) III изд.	6·50
29. Пероноспората (маната) по лозята и борбата съ нея	6—
30. Разумно използване на горитѣ въ селското стопанство	6—
31. Изборъ на семето, запазване и приготвл. му за посѣвъ	7—
32. Заразителни болести по свинетѣ и борбата съ тѣхъ	4·50
33. Зеленчуковата градина въ земледѣлското стопанство	5—
34. Какъ лесно и ефтино да се снабди земледѣлското стопанство съ изобилна и здрава вода?	5—
35. Практическо ръководство по земледѣлко смѣтководство (Съ 18 образци отъ книги)	7—
36. Упжтване за правилното засаждане на овощнитѣ дрѣвчета	5—
37. Отгледването на мака. (Съ 5 фигури въ текста).	4·50
38. Какъ да отгледваме и използваме ливадитѣ си, за да добиемъ отъ тѣхъ по-голямъ доходъ?	7—
39. Доходно птицевѣдство въ малкитѣ дворове.	8—
40. Какъ се приготвява добро и трайно вино?	5—
41. Отгледването на ягодитѣ и малинитѣ.	5—
42. Историята на едно пшеничено зърно	6—
43. Какъ да намалимъ загубитѣ си отъ смъртни случаи по добитъка?	8—
44. Предпазване на домашнитѣ животни отъ за- боляване	6—
45. Популяренъ джебенъ лѣчебникъ	10—
46. Оползотворяване на закланата свиня въ дома- кинството	3—
47. Новости въ пчеларството	3—
48. Кратко ръководство по бубарство	6·50
49. Изкуствено излупване и отгледване на домашнитѣ птици (съ 20 фиг. въ текста)	10—

ПОПУЛЯРНА ЗЕМЛЕДЪЛСКА БИБЛИОТЕКА „СЕЛСКО СТОПАНСТВО“

Излиза подъ редакторството на агрономитѣ
Г. С. ХЛѢБАРОВЪ и М. СТОЕВЪ.

Библиотеката дава отдѣлни, завършени и леснодо-
ступни книжки по всички отрасли на земледѣлието
и всички области, засѣгащи селското стопанство и
селския животъ.

Книжкитѣ сж написани отъ най-виднитѣ наши агро-
номи и обществени дейци.

Излезлитѣ книжки отъ библиотеката могатъ да се
доставятъ отъ всички по-добре уредени книжарници
въ Царството, и направо отъ Книгоиздателство
„Агрария“ — София, „Площадъ Солуаѣ“ № 1.

За поръчки по-голѣми отъ 120 лева се прави 20%
отстъпка а за поръчки надъ 200 лева отстъпката е
30%.

Книжкитѣ се изпращатъ само срещу предварително
изпращане стойността имъ въ издателството съ по-
щенски записъ или препоръчено писмо.

За препоръчено изпращане на книгитѣ да се при-
лага по 4 лева за всѣки 50 лева.

Книги съ наложенъ платежъ не се изпращатъ
Списъта на книжкитѣ е отпечатенъ на вътрешната
страна на корицитѣ.